

Cyklus: TDM2/17 – Léky

Tento akreditovaný cyklus byl realizován v souladu s dokumentem *Plán EHK 2017*, který je k dispozici na adrese www.sekk.cz v oddíle EHK. V tomto dokumentu naleznete informace, které se týkají jak tohoto konkrétního cyklu, tak EHK obecně.

Kontakt na poskytovatele EHK a na koordinátora EHK naleznete na www.sekk.cz v oddíle O nás.

Vzorky

V cyklu byly použity 2 sady vzorků (každý účastník obdržel sady podle své objednávky), každá sada obsahovala 2 vzorky označené Ax a Bx (kde x je číslo sady).

Všechny vzorky byly připraveny speciálně pro EHK a v minulosti byly použity v německém programu EHK organizovaném RfB (Referenzinstitut für Bioanalytik), Bonn.

Pro některé analyty jsou v těchto vzorcích deklarovány certifikované referenční hodnoty (CRV) – viz následující opis z protokolu RfB:

Analyt	Jednotka	Vzorek A1		Vzorek B1	
		CRV	Rozšířená nejistota (k = 2)	CRV	Rozšířená nejistota (k = 2)
Digoxin	nmol/l	2,141	0,021	2,555	0,030
Teofylin ^{*)}	μmol/l	110,8	1,1	66,94	0,67

^{*)} V originálním protokolu jsou hodnoty uvedeny v jednotkách mg/l. Přepočet na μmol/l provedl SEKK pomocí faktoru 5,55.

Komentář supervizora

Cyklu se zúčastnilo 149 účastníků, z toho 14 ze Slovenska.

Vzažné hodnoty byly pro digoxin a teofylin určeny jako CRV (viz tabulka výše), pro ostatní zkoušky byly vypočteny jako robustní průměry výsledků účastníků. Kritéria pro hodnocení (tj. přijatelné rozdíly v procentech - D_{max}) byla standardní (viz www.sekk.cz oddíl EHK, odkaz *Přehled přijatelných rozdílů v procentech*).

Pouze v případě **amikacinu** jsme u vzorku A (nízká koncentrace) pozorovali větší rozptyl výsledků (CV = 21 %), na což jsme reagovali rozšířením D_{max} u vzorku A na 42 % (tj. dvojnásobek CV).

Za výše uvedených podmínek dosáhli účastníci výborné celkové úspěšnosti pro všechny zkoušky (u některých zkoušek byla úspěšnost dokonce 100 %).

U digoxinu a teofylinu, kde jsme měli k dispozici CRV, byly výsledky účastníků ve velmi dobré shodě s těmito CRV. U digoxinu byl bias u obou vzorků menší než 1 %. U teofylinu byl bias pod 2 % u obou vzorků. To svědčí o velmi dobré úrovni kalibrace všech systémů, které účastníci cyklu použili, a úspěšné stanovení tak představuje doklad o dobré návaznosti výsledků vydaných účastníkem.

Dlouhodobá úspěšnost

V následující tabulce je uveden přehled celkové úspěšnosti účastníků tohoto cyklu za poslední 2 roky. V záhlaví sloupců jsou uvedena jednotlivá pásma úspěšnosti (0 % ... nulová úspěšnost; 50 % ... úspěšnost 1 až 50 %; 75 % ... úspěšnost 51 až 75 % atd.). Na dalších 2 řádcích je pak absolutní a relativní počet účastníků, kteří příslušné úspěšnosti dosáhli.

Úspěšnost		0 %	50 %	75 %	80 %	85 %	90 %	95 %	99 %	100 %
Počet	absolutní	0	1	7	2	4	10	20	15	90
	relativní	-	0,67 %	4,7 %	1,3 %	2,7 %	6,7 %	13 %	10 %	60 %

Poznámka: Svou vlastní celkovou úspěšnost za poslední 2 roky naleznete ve svém výsledkovém listu.

Je potěšující, že dlouhodobá úspěšnost většiny účastníků je větší než 80 %. Úspěšnost 80 % nebo nižší zaznamenalo 10 (tj. 6,7 %) účastníků, pro které by se mělo jednat o podnět ke zlepšení.

Cyklus: TDM2/17 – Léky

Dotazník (jednotky)

Do tohoto cyklu jsme zařadili dotazník mapující jednotky, ve kterých jednotlivé laboratoře vydávají výsledky pacientů. Na dotazník odpovědělo 120 laboratoří (tj. 81 % účastníků cyklu), za což jim děkujeme. Přehled odpovědí naleznete v následující tabulce (tučně jsou orámovány počty odpovědí, kde účastníci deklarují používání jednotky shodné s EHK):

	Analyt	Jednotka EHK	Odpovědi účastníků (vždy uveden počet) na otázku „Jakou jednotku používáte?“						
			Neuve deno	Shodnou s EHK	µg/ml	ng/ml	nmol/l	µmol/l	Jinou
81	Digoxin	nmol/l	24	16	1	27	47		12
82	Teofylin	µmol/l	16	6	25			30	12
83	Primidon	µmol/l	2	2	1			2	2
84	Fenobarbital	µmol/l	5	6	4			9	4
85	Fenytoin	µmol/l	7	7	10			19	3
86	Karbamazepin	µmol/l	10	10	17			23	5
87	Etosuximid	µmol/l	2	2	1			2	2
88	Kyselina valproová	µmol/l	16	11	21			28	7
89	Amikacin	µmol/l	8	3	5			8	5
90	Gentamicin	µmol/l	12	6	10			15	11
92	Vankomycin	µmol/l	12	6	10			14	13
93	Metotrexát	µmol/l	4	2				6	

Jako „jinou“ jednotku účastníci uváděli mg/l, v případě digoxinu pak µg/l.

Jestliže údaje z výše uvedené tabulky rozdělíme na používání jednotek látkové koncentrace a hmotnostní koncentrace (s přihlédnutím k tomu, že pod „jinou“ jednotkou se skrývají rovněž hmotnostní jednotky), dostáváme tento obraz:

Analyt	Látková	Hmotnostní
Digoxin	61%	39%
Teofylin	49%	51%
Primidon	57%	43%
Fenobarbital	65%	35%
Fenytoin	67%	33%
Karbamazepin	60%	40%
Etosuximid	57%	43%
Kyselina valproová	58%	42%
Amikacin	52%	48%
Gentamicin	50%	50%
Vankomycin	47%	53%
Metotrexát	100%	0%

Tato tabulka ukazuje mimořádnou roztržičnost ve vyjadřování koncentrací. Prakticky u všech analytů používá třetina až polovina účastníků jinou jednotku než ostatní a některé způsoby vyjadřování koncentrací jsou v rozporu s doporučením IUPAC Silver Book (není správné používat prefixy ve jmenovateli, tedy není správný zápis µg/ml, má být mg/l, místo ng/ml má být µg/l). Harmonizace jednotek je přitom jedním ze základních pilířů harmonizace laboratorních výsledků. Používání rozdílných jednotek bezpochyby zvyšuje riziko chyb při péči o pacienty zejména v případech, kdy shodný výsledek vyjádřený v rozdílných jednotkách je numericky zcela odlišný, což je, bohužel, právě případ mixu látkových a hmotnostních koncentrací.

Odborná supervize: Doc. MUDr. Petr Schneiderka, CSc.
Ostravská univerzita
Katedra biomedicínských oborů LF
Syllabova 19
703 00 Ostrava - Zábřeh
e-mail: schneiderka@sekk.cz

Cyklus: TDM2/17 – Léky

Seznam všech supervizorů včetně kontaktů na ně je k dispozici na adrese www.sekk.cz v oddíle EHK.

Závěrečná zpráva s výjimkou příloh je veřejná (je zveřejněna jako součást souhrnného vyhodnocení cyklu na www.sekk.cz). Jednotlivé přílohy, označené kódem konkrétního účastníka EHK, jsou určeny pouze pro potřebu tohoto účastníka.

Přílohy

Jako přílohu této zprávy jednotliví účastníci cyklu dále dostávají:

Název přílohy	Poznámka
Osvědčení o účasti	Dostávají účastníci, kteří splnili podmínky pro jeho vystavení.
Certifikát	Dostávají účastníci, kteří splnili podmínky pro jeho vystavení pro zkoušky uvedené v dokumentu Certifikace 2017.
Výsledkový list (kvantitativní výsledky)	Dostávají účastníci, kteří uvedli kvantitativní výsledky.
Komplexní statistika	Pouze pro zkoušky s kvantitativními výsledky a dvěma vzorky.
<i>Poznámky:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlení obsahu jednotlivých zpráv naleznete na adrese www.sekk.cz v oddíle EHK pod odkazem Zprávy pro účastníky EHK. • Souhrnný přehled výsledků tohoto cyklu je k dispozici na adrese www.sekk.cz.	

Přílohy jsou identifikovány svým názvem, označením cyklu a kódem účastníka.